ΣΠΟΥΔΗ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

e-spoudi

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

12/10/2024

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απόσπασμα από δημοσιευμένο άρθρο. Πρόκειται για έναν ύμνο στην ομορφιά και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της Ελλάδας από τη γνωστή Βρετανίδα συγγραφέα και δημοσιογράφο Βικτόρια Χίσλοπ.

Βικτόρια Χίσλοπ

Γιατί επιστρέφω πάντα στην Ελλάδα
να βρω την έμπνευσή μου

Ένας από τους λόγους που επιστρέφω τόσο συχνά στην Ελλάδα είναι γιατί πολύ απλά αγαπώ την ομορφιά της. Υπάρχει κάτι τόσο απόλυτα διαχρονικό σε αυτή, ώστε μου κόβεται η ανάσα κάθε φορά που ρίχνω την πρώτη κλεφτή ματιά από το παράθυρο του αεροπλάνου. Για μένα η Ελλάδα αγγίζει το ιδανικό της αισθητικής τελειότητας.

Το θαλασσινό τοπίο και η ηπειρωτική χώρα είναι λουσμένα σε ένα μοναδικό φως, το οποίο δεν έχω ποτέ δει σε κανένα άλλο σημείο του κόσμου. Μερικές φορές εύχομαι να μπορούσα να μεταφέρω αυτή την ακτινοβολία ζωγραφίζοντάς την. Εγώ, όμως, αυτόν τον ρόλο των χρωμάτων τον αναθέτω στις λέξεις ή, ακόμα καλύτερα, φέρνω μαζί μου ανθρώπους εδώ, να δουν μόνοι τους και να καταλάβουν.

ΣΠΟΥΔΗ

… Δεν βρίσκω ούτε μια στιγμή πλήξης εδώ. Μου φαίνεται πως υπάρχει μια συνεχής πάλη και σύγκρουση, με την απειλή των σεισμών και τη σκληρή καθημερινότητα να κάνουν τον τόπο εξαιρετικά δύσκολο για να επιβιώσει κανείς. Για τους περισσότερους ανθρώπους υπάρχουν καθημερινές μάχες με τη γραφειοκρατία, οικονομικά προβλήματα, **κυνισμός**, **διαφθορά**, απεργίες και ανασφάλεια. Μέρα με τη μέρα, η ζωή στην Ελλάδα γίνεται ολοένα και πιο δύσκολη.

Παρά το γεγονός αυτό, οι άνθρωποι εδώ διαθέτουν απίστευτες αντιστάσεις. Κάθε φορά που παρατηρώ τους Έλληνες φίλους μου να πίνουν τον καφέ τους, μπορώ να διακρίνω ότι έχουν περάσει σε μια εντελώς νέα «κατάσταση». Είναι ικανοί να απολαμβάνουν τη ζωή σ' ένα διαφορετικό επίπεδο, ξεχνώντας όλες τις δυσκολίες της. Το θαυμάζω αυτό. Διακρίνω τις αντοχές τους και την εσωτερική τους δύναμη.

Η ιστορία διδάσκει ότι, παρά τις κρίσεις -οι οποίες φαίνεται να μαστίζουν τη χώρα εκατοντάδες χρόνια-, οι Έλληνες βρίσκουν τρόπο να επιβιώνουν. Κι αυτό από μόνο του είναι μια πηγή έμπνευσης.

περιοδικό «Γυναίκα», 7/2014 (διασκευή)

ΣΠΟΥΔΗ

Λεξιλόγιο:

κυνισμός = αδιάντροπη συμπεριφορά, που χαρακτηρίζεται από περιφρόνηση των κανόνων,
διαφθορά= συστηματική παραβίαση όλων των ηθικών και νομικών κανόνων, κατά την άσκηση των καθηκόντων ενός υπαλλήλου ή λειτουργού, συνήθως με τη μορφή δωροδοκίας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Αφού διαβάσετε καλά το κείμενο, να γράψετε στο τετράδιό σας τη λέξη <u>Σωστό</u> για τις σωστές και τη λέξη <u>Λάθος</u> για τις λανθασμένες απαντήσεις:

1. Αυτό που αρέσει πολύ στη συγγραφέα από την Ελλάδα είναι η αισθητική της χώρας.
2. Οι Έλληνες κατά την κυρία Χίσλοπ δεν αντιστέκονται εύκολα στις δυσκολίες.
3. Η συγγραφέας αναφέρει πως ο ήλιος της Ελλάδας φωτίζει παρόμοια και τη Βρετανία.
4. Στο κείμενο αναγνωρίζονται μόνο τα θετικά στοιχεία της χώρας.
5. Η συγγραφέας κάνει ιδιαίτερη αναφορά στην ελληνική χλωρίδα και πανίδα.

5 μονάδες

β. Ποιο είναι το θέμα του κειμένου; Σε ποια χαρακτηριστικά της Ελλάδας στέκεται περισσότερο η συγγραφέας; Ποιο ελληνικό γνώρισμα την εμπνέει; Να αναπτύξετε την απάντησή σας σε 50-80 λέξεις.

10 μονάδες

2Η ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Να εντοπίσετε τρεις συνδετικές/μεταβατικές λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται στο παραπάνω κείμενο και να επισημάνετε τις έννοιες που εκφράζουν.

3 μονάδες

ΣΠΟΥΔΗ

β. Να σημειώσετε τους βασικούς όρους των παρακάτω προτάσεων επισημαίνοντας και τους αντίστοιχους όρους στους οποίους αναφέρονται ή προσδιορίζουν:

1. Υπάρχει κάτι διαχρονικό σε αυτή, ώστε μου κόβεται η ανάσα κάθε φορά που ρίχνω την πρώτη κλεφτή ματιά από το παράθυρο του αεροπλάνου.
2. Το θαλασσινό τοπίο και η ηπειρωτική χώρα είναι λουσμένα σε ένα μοναδικό φως.
3. Παρά τις κρίσεις -οι οποίες μαστίζουν τη χώρα εκατοντάδες χρόνια-, οι Έλληνες βρίσκουν τρόπο να επιβιώνουν.

4 μονάδες

γ. Να σχηματίσετε μία πρόταση με καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις: <u>ηπειρωτικός</u>, <u>αντιστέκομαι</u>, <u>κρίση</u>

3 μονάδες

3^{Η} ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ:

Το ερχόμενο καλοκαίρι πρόκειται να φιλοξενήσετε στην Ελλάδα έναν φίλο ή μία φίλη σας που ζει μόνιμα στο εξωτερικό. Σε μία <u>επιστολή</u> 250-300 λέξεων προς αυτόν/αυτήν κάνετε τις πρώτες προτάσεις σας γύρω από τα σχέδιά σας. Στόχος σας είναι να επισκεφθείτε σημαντικά αξιοθέατα, καλοκαιρινούς προορισμούς και ο/η φιλοξενούμενός/-ή σας να έρθει σε επαφή με τον τρόπο ζωής και διασκέδασης στη χώρας μας.

25 μονάδες

ΣΠΟΥΔΗ

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Του γιοφυριού της Άρτας

Η παραλογή αυτή είναι ένα από τα γνωστότερα και ωραιότερα δημιουργήματα της λαϊκής μούσας και στηρίζεται σε μια μακραίωνη παράδοση, σχετική με τη θεμελίωση μεγάλων έργων. Από τους αρχαίους ακόμα χρόνους υπήρχε η δοξασία ότι, για να στερεωθεί και να προφυλαχθεί από κάθε κίνδυνο ένα κτίσμα, έπρεπε να θυσιαστεί στα θεμέλιά του κάποιο ζωντανό πλάσμα. Το γεφύρι της Άρτας, ένα έργο τόσο δύσκολο και θαυμαστό για την εποχή του, ενέπνευσε το ομώνυμο δημοτικό τραγούδι και πλούτισε την παράδοση με το δικό του θρύλο. Παραλλαγές του τραγουδιού, που αναφέρονται και σε άλλα γεφύρια ή οικοδομήματα, υπάρχουν όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και σε όλη την περιοχή των Βαλκανίων. Το κείμενο που ακολουθεί είναι η κερκυραϊκή παραλλαγή «Του γιοφυριού της Άρτας», από την έκδοση του Νικόλαου Γ. Πολίτη «Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού» (1914).

Σαράντα πέντε μάστοροι κι εξήντα μαθητάδες
γιοφύρι-ν-εθεμέλιωναν στης Άρτας το ποτάμι.
Οληνερίς το χτίζανε, το βράδυ εγκρεμιζόταν.
Μοιριολογούν οι μάστοροι και κλαιν οι μαθητάδες:
«Αλίμονο στους κόπους μας, κρίμα στις δούλεψές μας,
οληνερίς να χτίζουμε, το βράδυ να γκρεμιέται!»
Πουλάκι εδιάβη κι έκατσε αντίκρυ στο ποτάμι,
δεν εκελάηδε σαν πουλί, μηδέ σα χελιδόνι,
παρά εκελάηδε κι έλεγε, ανθρωπινή λαλίτσα:
«Α δε στοιχειώσετε άνθρωπο, γιοφύρι δε στεριώνει·
και μη στοιχειώσετε ορφανό, μη ξένο, μη διαβάτη,
παρά του πρωτομάστορα την όμορφη γυναίκα,
πόρχεται αργά τ' **αποταχύ*** και **πάρωρα*** το γιόμα».

Τ' άκουσ' ο πρωτομάστορας και του θανάτου πέφτει.
Πιάνει, μηνάει της λυγερής με το πουλί τ' αηδόνι:
Αργά ντυθεί, αργά αλλαχτεί, αργά να πάει το γιόμα,
αργά να πάει και να διαβεί της Άρτας το γιοφύρι.

ΣΠΟΥΔΗ

Και το πουλί παράκουσε κι αλλιώς επήγε κι είπε:
«Γοργά ντύσου, γοργά άλλαξε, γοργά να πας το γιόμα,
γοργά να πας και να διαβείς της Άρτας το γιοφύρι».

Να την κι **εξανάφανεν*** από την άσπρη στράτα.
Την είδ' ο πρωτομάστορας, ραγίζεται η καρδιά του.
Από μακριά τους χαιρετά κι από κοντά τους λέει:
«Γεια σας, χαρά σας, μάστοροι και σεις οι μαθητάδες,
μα τι έχει ο πρωτομάστορας κι είναι **βαργωμισμένος***;
– Το δαχτυλίδι τόπεσε στην πρώτη την καμάρα,
και ποιος να μπει και ποιος να βγει το δαχτυλίδι νά 'βρει;
– Μάστορα, μην πικραίνεσαι κι εγώ να πά' σ' το φέρω,
εγώ να μπω, κι εγώ να βγω, το δαχτυλίδι νά βρω».

Μηδέ καλά κατέβηκε, μηδέ στη μέση επήγε·
«Τράβα, καλέ μ', τον άλυσο, τράβα την αλυσίδα,
τι όλον τον κόσμο ανάγειρα και τίποτες δεν ήβρα».
Ένας **πιχάει*** με το **μυστρί***, κι άλλος με τον ασβέστη,
παίρνει κι ο πρωτομάστορας και ρίχνει μέγα λίθο.

«Αλίμονο στη μοίρα μας, κρίμα στο **ριζικό*** μας!
Τρεις αδερφάδες είμαστε, κι οι τρεις κακογραμμένες,
η μια 'χτισε το Δούναβη, κι η άλλη τον **Αφράτη***,
κι εγώ **η πλιο στερνότερη*** της Άρτας το γιοφύρι.
Ως τρέμει το **καρυόφυλλο***, να τρέμει το γιοφύρι,
κι ως πέφτουν τα δεντρόφυλλα, να πέφτουν οι διαβάτες.

– Κόρη, το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δώσε,
πόχεις μονάκριβο αδερφό, μη **λάχει*** και περάσει».
Κι αυτή το λόγον άλλαξε κι άλλη κατάρα δίνει.
«Αν τρέμουν τ' άγρια βουνά, να τρέμει το γιοφύρι,
κι αν πέφτουν τ' άγρια πουλιά, να πέφτουν οι διαβάτες,
τι έχω αδερφό στην ξενιτιά, μη λάχει και περάσει».

Ν. Γ. Πολίτη, *Εκλογαί από τα τραγούδια του ελληνικού λαού*

ΣΠΟΥΔΗ

Λεξιλόγιο*:*

αποταχύ: νωρίς το πρωί *__πάρωρα__: πριν από την ώρα *__εξανάφανεν__: φάνηκε να έρχεται *__βαργωμισμένος__: στεναχωρημένος, δύσθυμος *__πιχάει__: μυστρίζει τη λάσπη, σοβατίζει *__μυστρί__ (μύστρον, μυστρίον): το τριγωνοειδές εργαλείο των κτιστών *__ριζικό__: μοίρα, πεπρωμένο *__Αφράτης__: Ευφράτης *__η πλιο στερνότερη__: η πιο μικρή *__καρυόφυλλο__: το φύλλο της καρυδιάς *__μη λάχει__: μην τύχει

ΣΠΟΥΔΗ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1^{Η} ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Ποιοι είναι οι πρωταγωνιστές του δημοτικού τραγουδιού; Πού βρίσκονται; Ποιο ζήτημα τους απασχολεί;

8 μονάδες

β. Ποια βασικά γνωρίσματα των δημοτικών τραγουδιών απαντούν στο παραπάνω τραγούδι; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας κάνοντας αναφορές σε συγκεκριμένους στίχους.

7 μονάδες

2^{Η} ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

α. Να εντοπίσετε δύο βασικούς αφηγηματικούς τρόπους στηρίζοντας την επιλογή σας σε συγκεκριμένες αναφορές στο δημοτικό τραγούδι. Τι προσδίδει η χρήση τους σε αυτό;

4 μονάδες

β. Να παρουσιάσετε μία οπτική και μία ηχητική εικόνα κάνοντας αναφορές σε στίχους. Για ποιους λόγους δίνεται έμφαση σε εικόνες;

4 μονάδες

γ. Να σημειώσετε τέσσερα διαφορετικά εκφραστικά μέσα που συναντήσατε στο δημοτικό τραγούδι με αναφορές σε στίχους. Τι προσφέρει η χρήση τους στους

ΣΠΟΥΔΗ

αναγνώστες;

7 μονάδες

3^{Η} ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ:

Ποιες σκέψεις και συναισθήματα σας δημιούργησε η ανάγνωση του δημοτικού τραγουδιού; Ποιες φαίνεται να είναι οι αξίες και οι προτεραιότητες εκείνης της εποχής; Πιστεύετε πως ταιριάζουν ανάλογα ήθη και έθιμα στη σημερινή εποχή; Να αναπτύξετε τα παραπάνω σε μία παράγραφο 100-120 λέξεων.

20 μονάδες

ΚΑΘΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ !!!

ΣΠΟΥΔΗ